Sed mediante xp̄o tres pſone fue
rant manifeſtande in vna eſſenti
a. ¶ Quartum miraculū fuit beati
aug̃. Nā ipſe voluit ɔponere libꝝ
de trinitate: ꝛ ibat iux̄ mare cogi
tando q̄liter poſſet ponere ꝙ non
erraret ꝛ vidit quendā puerꝝ ſede
re iux̄ mare qui faciebat foueā. ꝛ
habuit cocleat aureū volens ma
re exhaurire in illam foueā. Et au
g⁹. mirabatur. d. Quid facis tu.
Reſpondit Volo mare fundere in
hāc foueam. Reſpondit. Hoc eſt
impoſſibile Et ait puer Ita impoſ
ſibile ē te ſcire poſſe fundamenta
liter q̄d cogitaſti. Sꝫ crede ſimpli
citer: ꝛ fides tua ſaluū te faciet: ꝛ
diſparuit ⁊c̄.

¶ De venerabili ſacramento
¶ Sermo. xli.

Hic ē panis q̄ de celo deſcē
dit. Ioh. vi. Nota q̄n hō
debet longā viā ambula
re: indiget p via pane. q2 dicit in
ps̄. Panis cor hoīs ɔfirmat. Et ra
tio ē. q2 ſemper agit calor nālis in
humidum. ꝛ iſta ſunt cōtraria. ſ.
ignis ꝛ aqua. Ita ignis naturał
ſemp trahit ad ſe aquā humidi
tatis. hoc ē ſanguinem vt digerat
humidū q̄d inuenit in hoīe. Et ni
ſi hō reciperet cibū ꝛ potū: ignis
nālis totum corp⁹ ɔſumeret. Vt
pꝫ. q̄n aqua funditur ſup calidū
lapidem tunc ignis in lapide ɔſu
mit aquā cito. Ita ſpūaliter oꝫ
animā ambulare p⁹ hanc vitam
ad longā viam: videlicet celeſtis
glorie. Ideo indiget bona refectio
ne anteq̄ȝ exeat. ꝛ illa refectio eſt
verbum dei ꝛ ſacramentū corpis
ꝛ ſanguinis xp̄i. q2 ſicut corp⁹ vi
uit cibo naturali: ita anima cibo
ſpirituali. Vn̄ ait dn̄s math. iiij
Nō in ſolo pane viuit homo: ſed
etiam a cibo ſpirituali ꝛ ſacramē
tali. Niſi ḡ anima accipiat hunc
panem ſanctum: tunc peccatum
q̄d facit de die in dieꝫ. ſicut ignis
conſumit omnes vires anime. Et
quādo recedit de corpore ꝛ non ac
cipit de iſto pane deficit in via ce
leſtis gaudij. Ideo ait dn̄s in euā
gelio hodierno diſcipulis ſuis: ꝛ
turbis iudeoꝝ. Euangelium.
Caro mea quā reliqui vobis in
memoriale mee paſſionis: vere ē
cibus. ꝛ ſanguis quem ɔſecraui
in calice de vino q̄ ſignificat ſangui
nē quē fudi in cruce vere ē potus
Qui ḡ digne manducat carnem
meā ꝛ bibit ſanguineꝫ meum: in
me manet ꝛ ego in illo. Et tūc ait
diſcipulis in ſpeciali Sicut me mi
ſit pr̄ viuens in deitate: ita ego vi
uo ꝓpter patrem in eadem deitate
Et qui manducat me: viuit ꝓpter
me Hic ē panis qui de celo deſcen
dit. Non ſicut patres veſtri man
ducauerūt māna in deſerto ꝛ mor
tui ſūt. q2 illud māna comedebāt
ꝓpter tempalem eſuriem ideo mor
tui ſunt. Sꝫ q̄ mādūcat hunc pa
nem quem ego vobis reliqui in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

memoriam meā: non morietᷣ in a
nima ineternum: ſed viuet mecū
eternaliter. ¶ Ergo ad thema Hic ē
panis qui de celo deſcendit. Vnde
iſte panis ſacramentalis q̄tuor v
tilia hoī digne ſumenti preſtat.
Jdeo ait apl'us ad cho:int℞. in ho
dierna epiſtola. Probet autē ſe
ipſum homo vt ſit dignus. ⁊ tunc
de pane illo edat ⁊ de calice bibat
Primo a peccato purgat. ſcd'o
gratiam donat. tercio in tempta
tione ꝯfortat. quarto vitam eter
nam ſubminiſtrat. ¶ Primo dico
ꝙ corpus xpriſti digne ſumenti
bus a peccatis animā purgat. vn̄
ait dn̄s Luce. xxij. Hoc ē corpus
meum quod pro vobis dat' in re
miſſionem omniū peccatoꝝ. ⁊ ho
mo cotidie peccat ſicut dicit iob.
Si dixerimus ꝙ pctm̄ nō hēmus
nosipſos ſeducimus ⁊ veritas in
nobis non ē. Jdeo neceſſe ē quoti
die panem ſanctum ſumere. Naꝫ
in primitiua eccleſia xpiani omni
die ꝯmunicabāt ⁊ ſe prepabant.
⁊ tandem p menſem. ⁊ tandem ſe
mel in anno. Jta quilibet xpian9
ad minus ſemel in anno cōicare
dꝫ. ⁊ ſi nō faceret multū peccaret.
⁊ tandem aīa egrediens moreretᷣ
eternaliᷣ. Qꝫ aūt a vicijs purgat
legim9 figurā primo. Re. xviij. ꝙ
jonathas pugn̄it coñ inimicos:
⁊ ex labōe fuit feſſus ita ꝙ amiſit
viſum ⁊ aſcendit montē ⁊ inueīt
mel ⁊ comedit. ⁊ oculi eius ſunt il
luminati. ⁊ iterum pugnauit ⁊ vi
cit inimicos. Jta ſpūaliter homo
quotidie pugnat contra vitia vi
delicet dyabolū trahentē ad ſuper
biā. mundū ad auariciā allicien
tem. ꝓpriam carnem peccato luxu
rie inficientē. de quo aīa hominis
obſcuratᷣ in oculis cognicōis. De
betᷣ igitᷣ talis aſcēdere montē ſan
cte vite in quo eſt beneplacitum
deo habitare in eo. ⁊ ibi inueniet
dulcedinem mellis. qd apis .i. ſpi
ritus ſanctus de celo poſuit ſup la
pidem altaris in benedictione ſa
cramenti. Et ſic aīa illuminatur ⁊
precaueat ſe ab om̄bus peccatis
futuris. ⁊ doleat de peccatis p̄teri
tis ⁊ ſit cautus de peccatis preſen
tib9. Et ideo ſacerdos in altari facᷣ
inde mentionē poſt pater noſter
dicens Libera nos queſum9 dn̄e
p hoc ſacramentū a pccīs preteri
tis. pn̄tib9 ⁊ futuris. Et ſic ptꝫ pri
mū ſacramentū xpi digne ſumē
tib9 quod purgat a peccatis. ¶ Se
cūdo corp9 xpi digne ſumēti gra
tiam donat ⁊ augmentat. Vn̄ ſa
pientie. xvi. Preſtitiſti eis paneꝫ
de celo hn̄tem omne delectamen
tum ⁊ ſaporem. Huius legim9 fi
guram exodi. xi. ꝙ filij iſrahel de
mane exierūt: ⁊ colligebāt man
na: ⁊ illud manna cecidit cū rore.
⁊ qui colligebat cum auaricia vo
lens multa apprehendere eo min9
habebat: ⁊ illud māna ſeruabatᷣ
in archa teſtamenti in memoriaꝫ
poſteris. vt filij eoꝝ ſcirēt mirābili
a q̄ oñt de9 patrib9 eoꝝ in deſerto

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ita ſpiritualiter exiſtens in pecca
tis mortalibus eſt quaſi in tene
bris noctis·qui debet de mane exi
re·i·ſurgere cito: ⁊ colligere man
na p gratiā ſancti ſpiritus quod
preſtat omnem ſaporem deuotis.
ſꝫ auaris non ſapit ⁊ incredulis·
ſicut filijs iſrahel aliquibꝰ qui di
xerūt· Vtinā eēmus in egipto: v
bi ſedebamꝰ ſup ollas carnium·v
carnalia magis ſapiūt eis ꝙ̄ ſpū
alia· Et ſic filij iſrl̄ hēbant māna
in archa federis in memoriam mi
rabilium dei· Ita etiam ſacerdos
debet hēre manna.ſ. ſacrm̄ in alta
ri vel iuxta altare· Nā ante archā
vbi erat manna fuit ꝓpiciatoriū
·i·locus miſericordie· vt quando
fuerunt tribulati: ibant ante ar
cham vbi erat manna: ⁊ ibi ora
bant dicentes Recordare domine
quomodo eduxiſti pr̄es noſtros·
⁊ quomodo cibaſti eos māna in
deſerto quadraginta annis: ⁊ fa
cias grām ⁊ miſericordiam p mā
na fidelium quem ſacerdos bene
dicet in altari· Sed multi ſunt he
retici qui cōtra fidem dicit qđ be
ne credunt ꝙ xp̄s filiꝰ dei benedi
xit: ſꝫ ꝙ ſacerdos homo peccabil̄
benedicere non poteſt· Ad quod
reſpondet fides catholica·ꝙ verbū
ſacerdotis non ē ſacerdotis: ſed ē
ipſius xp̄i·ſic verba nuncij ſunt
domini qui mittit eum·Si enī ad
verba moyſi virga quam tenuit
in manu in ictu oculi verſa eſt in
carnem· ⁊ omnis aqua in ſāgui
nē: ⁊ omnis puluis terre in muſ
cas ex poteſtate mittētis: ⁊ nō fa
cientis· Sic poſſibile eſt credēti ꝙ
ad verbum ſacerdotis quaſi nun
cij poſſunt hec fieri· Item ſi ad ver
bum ioſue ſol iuit retrorſuꝫ in ce
lo tanꝙ̄ nuncij dei· Ergo credēti p̄
ſtat grām: ⁊ non credenti irā dei·
vt patꝫ de pharaone qui noluit
credere· ideo ira dei deſcendit ſupra
eum· ⁊ ſic patet ꝙ panis xp̄i dat
gratiā· Tercio dico ꝙ iſte panis
ſacramentalis in temptacōne cō
fortat· Vnde legimꝰ figuram ·iiij·
Regum ·xij· ꝙ propheta helyas
dormiuit ſub iunipero ⁊ petiuit vt
moreretur ⁊ dormiuit· Et venit an
gelus domini et portauit ſibi pa
nem ſubcinericium ⁊ vas aque·
Qui ſurgens comedit ⁊ bibit: et
ambulauit in fortitudine cibi il
lius vſqꝫ ad montem dei oreb: et
ibi loquebatur cum deo: ſicut ho
mo cum homine Ita ſpiritualiter
dum homo temptatꝛ diuerſimode
a nuncijs dyaboli: ſuſcitatur ab
angelo: vt fugiat a peccatis per
penitentiam que figuratur per iu
niperū·quia iuniperus eſt acutus
Ita penitentia ē ſatis dura: ⁊ pꝰ
ꝙ̄ in penitētia dura requieuit ani
ma ſurgat: et comedat de celeſti
pane· ⁊ anima confortatur·ita ꝙ
tempoē mortis ambulabit in for
titudine cibi illius ſacramenti vſ
qꝫ ad montem dei: vbi deum cla
re videbit· Contra hunc autem
articulum dicunt etiam infideles

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quomō poteſt eſſe ſacramen tuȝ
in tot locis omni die ↄſecrandū.
Reſpondent doctores ⁊ fideles q̄ ſa
cramentum ↄſecratur verbis xp̄i
Et ſicut verbum cum loquitur di
uiditur in mille aures: tamē in ſe
ē indiuiſibile. ita verba ſacramen
ti. Item dicūt. quomodo pōt tam
magnam corpus xp̄i ſicut pende
bat in cruce cōtineri ſub tali pua
hoſtia. Rn̄dent doctores ⁊ fides
eccleſie: q̄ ita magnum ē corpus
criſti ſub hoſtia ſicut pendebat in
cruce ⁊ natum de virgine. Et ponit
exemplum. Sicut homo videt ma
gnum turrim in paruo ſpeculo. ſi
illud eſt de eo poſſibile in creatu
ris: quanto magis in ſubtilitate i
diuinis. Item dicūt infideles. Criſ
tiani omni die accipiunt corpus
xp̄i: ergo minuitur: ⁊ deum come
dunt. Reſpondet fides: q̄ caro xp̄i
eſt ſub hoſtia. ⁊ ſub anima. ſub
corpore: q̄uis corpus comeditur
tamen anima non leditur. Et ſic
patet q̄ corpus cū integra fide ſu
ptum ↄfortat animā in oī bono o
pere. ⁊ in fide. ⁊ deducet animā p⁹
hāc vitam ad montē dei eternita
tis. ¶ Quarto corpus xp̄i digne ſu
ptum: preſtat ſumenti vitā eter
nam ⁊ vitam gratie. Vn̄ ait dn̄s.
Ego ſum panis viuus qui de celo
deſcendi. Si quis manducauerit
ex hoc pane viuet in eternum.
Huius legimus figuram in gene
ſi. ij. q̄ deus plantauit padiſum.
⁊ plantauit in medio padiſi pul
cherrimam arborem pducens op
timum fructum. Vnde quando ho
mo comediſſet de illo fructu debe
ret viuere in eternum. Ideo poſuit
dominus angelum ad cuſtodien
dum hominem ne comederet de li
gno vite: vt non viueret in eternū
poſt peccatum. Sed ſi comediſſet
ante peccatū in ſtatu innocētie vi
xiſſet in eternum. Ita ſpiritualit̄
ex quo deus tantam dignitatem
preſtitit humano generi ⁊ illam
amiſimus. Voluit igitur ꝓprium
filium plantare in medio ſcōi pa
radiſi que eſt eccleſia tanq̄ arbo
rem vite fruct⁹ vite afferens. Fru
ctus ergo ſecunde arboris xp̄i ſecūdi
paradiſi eccleſie ē corpus xp̄i qđ
ante peccatum homo debebat co
medere: ſed poſt peccatum prohi
bitus eſt. Ita homo exiſtens in
ſtatu innocētie ⁊ iuſticie debet cor
pus iheſu xp̄i accipere. Sed poſt
peccatum non debet accipere: niſi
prius penitentiam agat. Ideo et
ſicut cibus arboris vertitur in cor
pus hominis: ita cibus xp̄i. Vn
de auguſtin⁹ in ſoliloquio. O do
mine cum accepero corpus tuum
in ſacramento tu non mutaberis
in me. ſed ego mutabor in te hic p
gratiam ⁊ caritatem: ⁊ in futuro
per gloriam. quia tu es caritas. ⁊
qui accipit te in caritate: in te ma
net: ⁊ tu in eo. Et ſic patet q̄ xp̄iſ
ti corpus digne ſumenti vitam e
ternam preſtat. Ergo. hic eſt pa
nis q̄ de celo deſcēdit. Si q̄s digne

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

manducauerit: viuet in eternum
Qd nobis ɔcedat q̄ ſine fine viuit
et regnat.

Dn̄ica prima p⁹ trinitatis.

Sermo. xliij.

Homo quidā erat diues et
induebat̄ purpura ꝛc̄.
Luce. xvj. Sepe illud dn̄s
qd docuit v̄bo: poſtmodū ɔfirma-
uit exemplo. Supius quidē hoīes
ab appetitu diuitiaꝝ retraxerat. et
ad faciendū elemoſinā inducebat.
Phariſei aūt q̄ erāt auari eū deri-
debant: ideo hoc exemplū cōtra eos
adduxit. Vbi verificatum ē illud
qd dixit dn̄s Ma. vij. ꝙ lata ē via
et ſpacioſa q̄ ducit ad pditionez.
et arta q̄ ducit ad vitam. Diues q̄-
dem iuit p latam viā. et ideo perdi-
tionē incurrit. lazarus enim p ar-
tam viā iuit. et ideo inuenit vitam
Scd̄m aug̃. ſtatus hoīs ꝑplicit̄er
ɔſideratur. ſ. in vita in morte. et p⁹
mortē. Quantū ad iſtū ſtatū deſcri-
bit̄ hic diues et paup. Primus ḡ
oñdit̄ ſtatus hoīs diuitis in vita
qui fuit valde glorioſus. ꝙ fuit ī
magnis diuitijs. delicijs. et honori-
bus. Primo ḡ fuit in magnis di-
uitijs. Eſſe aūt diuitem non ē cul-
pabile. Deus aūt diuites et poten-
tes non abijcit cū ipſe ſit potens
Job. xxxvi. Et iuſti et ſācti diuites
fuerūt q̄ deo placuerūt ſicut abrahā
et ceteri patriarche. Sed notandū
ē ꝙ circa diuitias culpa quatuor
modis fieri pōt. aut auare tenen-
do. aut indebite exponendo. aut ni-
mis diligendo. aut iniuſte acqui-
rendo. Et quantū ad iſtos quatu-
or modos diuites reprehēſibiles
inuenim⁹ vtꝫ in euāgelio. Et ſaltē
ī tribus primis iſte reprehenſibilis
eſſe videt̄. Primus diues qui aua-
re retinebat: ē ille qui dixit Luce. x-
ij. Aīa mea habes multa bona: re-
poſita in annos plurimos ꝛc̄. Ta-
lis erāt iſte diues qui auare retine-
bat diuitias: et nihil alijs ɔmuni-
care volebat. Legitur ꝙ cū alexā-
der p quandam ſiluam pergeret
et ipſe cum ſuo exercitu fere ſiti de-
ficeret: quidam ꝓ magno precio
ciphum aque ſibi dedit quem ip-
ſe ꝓtinus effundi mādauit. No-
luit enī ſolus bibere: poſtq̄ꝫ illud
ſuis militibus non poterat cōmu-
nicare. Econtra dicit auarus Eccle-
ſiaſtici. xi. Inueni requiem mihi.
et nunc manducabo de bonis me-
is ſolus. Secundus diues fuit
qui vane expendebat. ſicut filius
ille prodigus: qui acceptam ſub-
ſtantiam in vanitatibus conſum-
pſit. vt habetur luce decimo quin-
to. Talis etiam fuit iſte diues: q̄
expendebat in veſtibus curioſis.
et epulis delicioſis ſeu delicatis.
Et tamen ſicut dicit iohānes cri-
ſoſtomus: deus diſpenſatores di-
uitiarum ſuarum voluit nos eſſe
Per hoc enim manifeſte patet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf